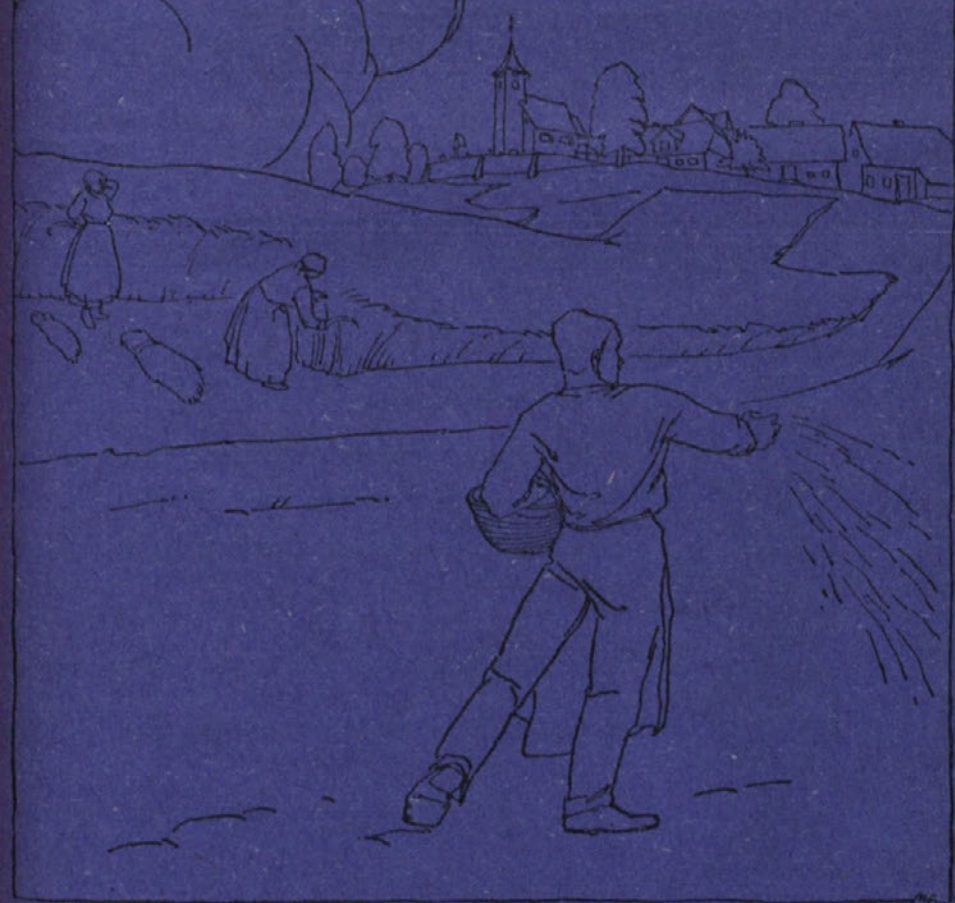

NAŠ DOM

LIST ZA KMEČKO
MLADINO

Posamezna številka velja 1 dinar.

»Naš dom« izhaja 1. v mesecu. Naročnina za vse leto dvanajst (12) dinarjev. — Za Italijo 7 Lir, Avstrijo 2 in pol šilinga, za Ameriko 0.40 Dol. Za druge države vrednost 20 Din. — Naslov: »Naš dom«, Maribor, Aleksandrova cesta 6/1. — Položnice si kupite na pošti in vpišite št. 13.577.

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

F. Z. Z. Z.

Ulica 10. oktobra

Obreduje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in ne odteguje vlagateljem rentnega davka.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjavljeno: GOSPOBANKA

PODRUZNICE: Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj, Maribor, Novisad, Sombor, Split, Šibenik.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000, vloge nad Din 360.000.000.

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji, prodaja vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

FRANC STRUPI V CELJU

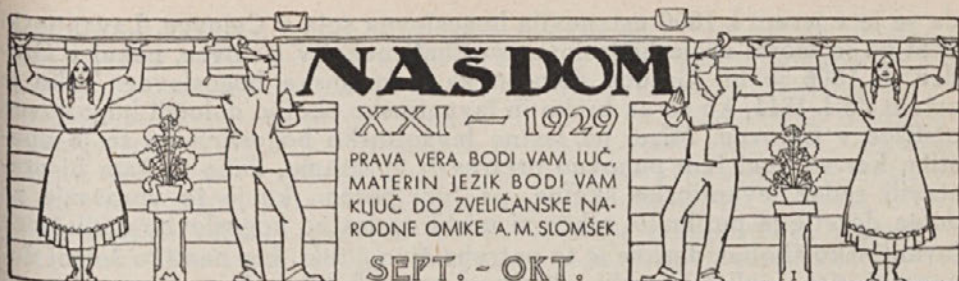
Vam priporoča svojo

zelo bogato zalogo steklene ter porcelanaste posode, svetiljk, lepih okvirov, ogledal, raznovrstnih šip itd.

Prevzema vsakršna steklarska dela

Najsolidnejše cene in točna postrežba

!! Na drobno !!
!! Na debelo !!

10. oktobra 1920 smo izgubili Koroško

70-letnica bogoslovnega učilišča v Mariboru.

(Dr. Franc Kovačič.)

Dne 4. avgusta t. l. je preteklo 70 let, kar je Slomšek zasedel novo škofijsko stolico v Mariboru, dne 14. oktobra pa poteče 70 let, kar je slovesno otvoril novo bogoslovno učilišče v Mariboru. S preselitvijo škofijskega sedeža od Sv. Andraža na Koroškem v Maribor se začinja novo razdobje za obmejne Slovence v bivši kronovini Štajerski, a ta preselitev je dobila pravi pomen šele z ustanovitvijo lastne bogoslovne šole, kjer si je škofija lahko sama izobraževala in vzgajala lastne sinove za važno dušnopastirsko službo.

Do l. 1786 je bil obseg lavantinske škofije omejen le na Labudsko dolino na Koroškem in na nekaj župnij na Štajerskem. Potreba lastne bogoslovne šole ni bila tako nujna, svojo maloštevilno duhovščino si je lahko dala vzgajati drugod. Vse drugače je bilo po l. 1786. Takrat je pod lavantinsko škofijo prišlo slovensko velikovško okrožje na Koroškem in celjsko na Štajerskem. Velika večina njenih prebivalcev je bila sedaj slovenska, nastala je živa potreba lastnega bogoslovnega učilišča. Dvorni odlok cesarja Jožefa II. je l. 1786 priznal to potrebo in je za novo bogoslovnico bil namenjen razpuščenemu samostanu redovnic dominikank pri Sv. Andražu. Toda do ustanovitve ni prišlo. Jožef II. je hotel vse preurediti po novem koptu in svoji mnogonarodni državi dati popolnoma nemški značaj. Za vse notranjeavstrijske škofije je ustanovil osrednje semenišče v Gradcu, kjer so gojenci hodili poslušati predavanja na bogoslovni oddelek ondotnega vseučilišča. A ta osrednja semenišča se niso obnesla in so po smrti Jožefovi prenehala. Potem sta krški in lavantinski škof morala iskati strehe za svoje bogoslovce drugod. Krški škof je kmalu dosegel pri cesarju Francu,

da se je v jeseni l. 1800 ustanovila bogoslovna šola v Celovcu. Lavantinski škof pa je moral svoje bogoslovce pošiljati nekaj v Celovec, nekaj v Gradec. L. 1806 je bil Gradec določen za lavantinske bogoslovce. Tako je ostalo do l. 1811, ko so za krško in lavantinsko škofijo določili bogoslovno učilišče v Celovcu. Misel na lastno lavantinsko bogoslovnico se je opustila, ker so med tem ponovno pretresali vprašanje, kako in kam bi predstavili sedež lavantinske škofije, pa tudi potem, ko je to vprašanje za dolga desetletja potihnilo, nihče ni mislil na lastno bogoslovno učilišče za lavantinsko škofijo, dasi se je ta potreba živo čutila, ker nemško šolani duhovniki niso znali slovenski, ali pa so govorili tako slovenščino, ki se ni mnogo razlikovala od govornice svinjskih pastirjev. Ko je Slomšek študiral v celovškem semenišču in pozneje bil tu duhovni voditelj, je skušal temu nedostatku odpomoči s tem, da je vpeljal med bogoslovci prostovoljne slovenske tečaje. Ko je l. 1846 Slomšek postal škof, je obrnil prvo skrb na svoj duhovski naraščaj, ki ga je hotel imeti pred lastnimi očmi vsaj zadnje leto bogoslovnih študij. Z začetkom šolskega leta 1850 je bil otvorjen četrti letnik pri Sv. Andražu. Slomšek sam, kadar so mu le opravila dopuščala, je poučeval bogoslovce v slovenskem govorništvu, katehetiko pa je poučeval v slovenskem jeziku takratni kanonik Rozman, pozneje nadžupnik konjiški. Tako je ostalo do l. 1859, ko se je škofija preselila v Maribor. Ta selitev je delala vnetemu škofu velikanske skrbi in stroške, in sicer prav radi ustanovitve nove bogoslovne šole, brez katere bi škofija bila kakor ladja brez vesla. Trebalo je najti v Mariboru primernih prostorov in denarnih sredstev, ker vlada ni hotela nič prispevati. Neumornemu in vztrajnemu delu škofa Slomškega se je vendar posrečilo, premagati vse ovire. Vlada je dovolila, da se novo učilišče namesti v bivšem jezuitskem poslopju na Glavnem trgu, v katerem je dotlej bil vojaški zavod, ki so ga potem premestili v Strass. To poslopje je bilo radi tega posebno primerno, ker je zraven prostorna Alojzijeve cerkev, ki je bila odločena za semeniško cerkev. Toda vse je bilo v slabem stanju, cerkev kakor poslopje, trebalo je vse preurediti. Od skupička za prodana škofijska poslopja pri Sv. Andražu se je za bogoslovnico odločila vsota 14.000 goldinarjev, škof sam je dal 20.000 goldinarjev in za plačo profesorjev še 25.000 goldinarjev. Tudi duhovniki in verniki starega in novega dela lavantinske škofije so velikodušno podpirali važno podjetje; samo za pravo in opravilo Alojzijeve cerkve se je v treh letih nabralo okoli 11.000 goldinarjev. S slovesnim in krasnim govorom je potem Slomšek 14. oktobra 1859 otvoril novo drevesnico za vinograd novo urejene lavantinske škofije. Ta govor ostane zavodu ravnilo za vse čase. Pobožni in učeni duhovniki bi naj prihajali iz tega zavoda, to je bila ustanoviteljeva srčna želja. Začetkom l. 1861 je poročal Slomšek nadškofu v Solnograd, da je delovanje novoootvorjene bogoslovnice v vsakem oziru zadovoljivo, v zavodu da je vzoren red, znanstveni napredek hvalevreden, gojenci so dobrega duha. V tem zavodu si je lavantinska škofija od l. 1859 do sedaj vzgajala svoje dušne pastirje, ki so prihajali iz slovenskega ljudstva, mu bili svetovalci, tolažniki, iskreni prijatelji, ki so za ljudstvo požrtvovalno delali in tudi trpeli. Zatorej je ta zavod za obmejne Slovence velikanskega pomena ne samo v čisto cerkvenem, marveč tudi v prosvetnem, socialnem in narodnem oziru. Mladi bogoslovci so si že l. 1860 ustanovili v zavodu domač list »Lipico«, pozneje tudi društvo »Slomšek«, kjer so se va-

dili v pisateljstvu in govorništvu. V tem zavodu vzgojeni duhovniki so ostali vedno zvesti svojemu ljudstvu. Kar se je pri nas v doteklih 70 letih storilo pomembnejšega na književnem, znanstvenem, gospodarskem, političnem polju, povsod so vrlo sodelovali lavantinski duhovniki. Iz tega zavoda je izšla dolga vrsta poljudnih in znanstvenih pisateljev, organizatorjev, buditeljev; v tem zavodu sta bila vzgojena dva škofa, 38 bivših gencev je doseglo doktorat v bogoslovju, modroslovju ali v pravu. Od velikih ljudskih taborov pred 60 leti do velikega preokreta za Jugoslavijo leta 1917—1918 so lavantinski duhovniki vedno dvigali slovensko zastavo. Iz tega zavoda je izšel minister dr. Korošec, na tem zavodu je deloval blagi Fran Kosar, ki so ga zagrizeni nasprotniki črnili, češ, da je pod njim bila mariborska bogoslovnica panslavistično gnezdo, iz tega zavoda je izšel in na njem deloval kot dolgoletni profesor dr. Ivan Križanič, tudi pesnik Aškerc je v tem zavodu dobil svojo višjo izobrazbo, ker kake druge višje šole ni pohajal.

Dr. Franc Ks. Cukala se je rodil l. 1878. na Gomilskem. Bil je prefekt v celovškem Marijanišču, župnik v Podkloštru, dekan v Guštanju; zdaj je stolni kanonik in ravnatelj bogoslovja v Mariboru. Dr. Cukala je goreč dušni pastir in svet mož. Zanemarjeno guštanjško faro n. pr. je naravnost čudovito spreobrnil. Predsednik je tudi družbe sv. Mohorja.

Dr. Josip Jeraj, profesor bogoslovja, rojen l. 1892. na Rečici v Sav. dol. Dr. Jeraj spada med najizrazitejše kulturne osebnosti ne le v Mariboru, temveč med Slovenci v tej dobi sploh. Napisal je celo vrsto razprav in knjig o raznih važnih vprašanjih našega časa. Kljub obilnemu znanstvenemu delu je neumoren v naših prosvetnih in mladinskih organizacijah.

Ko se je za časa mirovne konference v Parizu delala bilanca o tem, kaj so v Mariboru na znanstvenem polju ustvarili Nemci in kaj Slovenci, se je pokazalo, da so Slovenci s svojim delom vskrajno neugodnim razmeram daleč prekosili Nemce, in pri tem delu so imeli znaten, če ne glavni delež, lavantinski duhovniki, zlasti mariborski bogoslovni profesorji.

Sedemdesetletnica obstoja tega zavoda ni le zasebna svečana obletnica zavoda samega, to je ob enem prazničen dan slovenskega ljudstva v mariborski oblasti, zlasti še naše mladine, ki je med duhovniki imela vedno najzvestejše prijatelje in voditelje. Zato naj ta zavod tudi v bodoče raste in procvita v čast Bogu in škofiji pa v prid ljudstvu, in Slomškov blagoslov ostani v njem in nad njim do konca dni!

Za sedemdesetletnico so bogoslovni profesorji izdali posebno knjigo »Spomenico«, na katero že sedaj opozarjamo. Obsegala bo okoli 170 strani in več slik. Cena še ta čas ni znana, a bo menda okoli 40 do 50 Din. Poleg zgodovine zavoda bo obsegala tudi druge aktualne razprave. Naročila sprejema Cirilova tiskarna v Mariboru.

Žrtev spovedne molčečnosti.

M a t i : (se opoteka, znatno postarana in sključena. Ko ugleda sina, ji privro solze in polglasno zaplaka.)

P r e d s e d n i k : Dajte priči stol! (Mati se nanj opira.)

Ž u p n i k (s solzo v očeh, s pogledom na križ, zase): Gospod, daj njej in meni moč in tolažbo; saj veš, zakaj in za koga tu stojim.

P r e d s e d n i k (namigne materi): Povejte ime, starost in stan!

M a t i : Marija Melihar, 65 let . . .

P r e d s e d n i k : Opozorim Vas, da Vam kot materi obtoženčevi ni treba ničesar izpovedati, kar je njemu v škodo. Kar pa izpoveste, morate izpovedati po resnici. Prisezite, da boste govorili samo resnico!

M a t i (odločno): Prisegam.

P r e d s e d n i k : S čim ste se preživljali?

M a t i (sede): V Nikolajevi ulici imam majhno trgovino.

P r e d s e d n i k : Ali je zaslužek zadostoval za Vaše preživljanje? Saj ste živeli skupaj s hčerjo in njenima dvema otrokoma.

M a t i : Da, po smrti svojega moža se je hčer preselila k meni.

P r e d s e d n i k : No, ali so torej dohodki od trgovine zadostovali za vse?

M a t i : Trudili sva se obe; imeli sva dovolj kupcev in tako smo, hvala Bogu, še precej dobro izhajali; poplačali sva razen malega preostanka ves stari dolg.

P r e d s e d n i k : Kakšen dolg je to bil?

M a t i : Dolg, ki sem ga morala napraviti za študije svojega sina.

P r e d s e d n i k : Ko je postal duhovnik, ali niste prejeli od njege nikakih podpor?

M a t i : Ne, nikdar; hotel mi je sicer večkrat kaj dati, ali jaz nisem ničesar sprejela, ker sem vedela, da mu kot kaplanu nič ne preostaja, in, če kaj ima, da s tem rad pomaga siromakom in bolnikom. Le zadnjič, ko sem bila pri njem, mi je daroval 500 gld., da poravnam še preostali dolg.

P r e d s e d n i k : A kako to, da ste ta znesek sprejeli? Ali se Vam ni zdelo čudno, od kod ima Vaš sin naenkrat toliko denarja?

M a t i : Moj Franc mi je povedal, da mu ga je dala gospa Barletova, premožna in dobra gospa v Stari vasi; ko sem se branila, češ, da bi si ga raje obdržal zase, mi je rekel, da mu ga je gospa Barletova darovala izrecno zame.

P r e d s e d n i k : In več Vam Vaš sin ni daroval?

M a t i : Ne, ni mi dal, kakor gotovo je Bog nad nami.

P r e d s e d n i k : Lahko zopet odidete. (Mati pogleda žalostno na sina in potihno plakajoč odide.)

Predsednik: Ima še kdo kak predlog? — Ker nihče nič več ne predlaga, proglašam postopanje za končano. Besedo ima gospod državni pravdnik.

Tožitelj (govori ognjevit): Brezdvomno ima vsak izmed vas sočutje s staro materjo. Toda sočutje ne sme postati slabost in ne sme niti za las vplivati na pravičnost. Župnik je vzbudil sum že tedaj, ko je prišel župan po noči k njemu. Naravnost dokaz, da je umora kriv župnik, je krvavi nož, označen z njegovim imenom. O krvavem talarju nočem dalje niti govoriti. Vse to že priča o njegovi krivdi. Tudi to je dokaz, ker je bil

Dr. Rudolf Blüml. Rodil se je 1898 pri Sv. Pavlu v Ziljski dolini, študiral v Celovcu, Mariboru, Ljubljani in na Dunaju, kjer je postal doktor bogoslovja in doktor državne znanosti. Zdaj je v Celovcu pri škofijstvu tajnik takozvane »Caritas« za slovenski del škofije. »Caritas« vodi organizacijo verske obnove, prireja romanja, misijone, evharistične shode; pogloblja in razširja pobožna društva: tretji red, Marijine družbe in podobno; skrbi za bolnike in reveže po vsej škofiji, jim pomaga z besedo in dejanjem — z eno besedo: izvršuje največjo Kristusovo zapoved, da užiga ljubezen do Boga in pravo ljubezen do bližnjega, do trpečnega, do grešnega in spokornega, do prijatelja in sovražnika. — Dr. Blüml upravlja poleg tega začasno tudi še župnijo št. Janž v Rožu. Vsak večer prihajajo tu vsi otroci v

cerkev k skupni večerni molitvi. Zda si zida mala župnija — kaj mislite? — zida si Dom za duhovne vaje. Tu se bodo zbirali možje, žene, fantje in dekleta; za dva dni se bodo ločili od doma in ostajali tu ter obnavljali zvezo z Bogom. — Tako se preraja Koroška v presvetem Srcu Jezusovem. Ali ne bi bilo tudi pri nas lepo, če bi kraljevala nad vsemi strastmi tega sveta ljubezen božja?

ob času tega zlodejstva sam z umorjeno gospo v župnišču. Ne preostaja torej nič drugega kot sklep: župnik Franc Melihar je umoril nesrečno gospo Barletovo hladnokrvno in premišljeno. Zato naj zadene tolovajskega moralca zaslužena kazen. (Navzoči so ginjeni. Župnik je poslušal tožitelja z zaprtimi očmi, tuintam se je ozrl na križ in ustnice so se mu pregibale v tihi molitvi.)

Predsednik: Želite kaj odgovoriti na izvajanje gospoda državnega pravdnika?

Župnik: Ne; ponavljam le, da sem nedolžen.

Predsednik: Besedo ima zagovornik gospod dr. Meninski.

Zagovornik (govori krepko in resno): Gospod državni pravdnik sklepa, da je moj varovanec umoril gospo Barletovo, ker okoliščine kažejo, da nihče drug ne more biti morilec. Jaz pa pravim nasprotno. Moj klient ne more biti storilec zavoljo svojega čistega značaja; zato mora biti nekdo drugi morilec. Tu me vodijo predvsem besede sv. evangelija: Vsako dobro drevo rodi dober sad, vsako slabo drevo pa slab sad. Kajti dobro drevo ne more roditi slabega sadu. Moj klient je užival dobro, skrbno vzgojo. Postal je po svoji lastni želji duhovnik, odlikoval se je že od začetka skozi celih 10 let ne le s svojo apostolsko gorečnostjo, marveč tudi po požrtvovalni ljubezni do svojih faranov. Razdal je bolnikom in siromakom poslednji krajcar. In ta pobožni, nesebični duhovnik bi naj bil kar čez noč postal roparski morilec? Zato mislim, da lahko z vso pravico sklepam: Ne, takšen mož nikakor ni mogel zakriviti takega zločina. (Pije vodo.) O njegovi nedolžnosti priča razven tega tudi dejstvo, da se oropani denar kljub vsemu natančnemu preiskovanju ni našel ne pri njem, ne pri njegovih sorodnikih. Storilca moramo torej iskati drugod. Vztrajam pri tem, da je povzročitelj groznega umora cerkovnik Loser. Sum proti cerkovniku potrjuje še vrh tega to, da je tako zagonetno izginil in da ga od dneva zločina do danes ni od nikoder na izpregled. Ta človek gotovo nima čiste vesti, ko se tako skriva. Državno pravdnštvo pa je bilo dolžno, vršiti natančnejša poizvedovanja za cerkovnikom.

Tožitelj (ki si je delal beleške, skoči pokoncu, razburjen): Z ogorčenjem zavračam obdolžitev zagovornikovo, kakor da bi bil količkaj opustil, da bi izsledil cerkovnika Loserja. Šele, ko je bilo jasno dokazano, da cerkovnik Loser ni bil ob času umora v Stari vasi, sem opustil nadaljnje poizvedovanje. Po mnenju gospoda zagovornika je obtoženec junak, svetnik, cerkovnik Loser pa lopov in hudodelec. (Župnik pogleda na križ.) Kdor je, kakor smo dokazali, zakrivil takšen zločin, ta ni svetnik, ampak hinavec, kateremu smo danes potegnili krinko z obraza. Nimam nič drugega dodati nego: Gospodje sodniki, vršite svojo dolžnost!

Zagovornik: Besede gospoda državnega pravdnika niso zadeve prav nič razjasnile. Nizkotna natolcevanja, da je moj klient hinavec itd. niso le krivična, ampak tudi nedostojna. Gospodje, ne bom trkal na Vaše usmiljenje; ne bom Vas spominjal obtoženčeve matere — ne! »Življenje moje in moja prostost nimata zame nobene vrednosti, ako ne bom popolnoma oproščen«, tako mi je rekel obtoženec pred razpravo; in zato vam ob zaključku rečem samo to: Pretehtajte, gospodje, te podane dokaze na tehtnici pravičnosti in obtoženca oprostite!

Predsednik: Zasedanje je končano. Sodišče se bo podalo sedaj k posvetovanju, da izreče sodbo nad obtožencem. (Predsednik in ves zbor se oddalji, tudi župnika odvedejo. Pozorišče ostane nekaj časa prazno.)

Tretji prizor.

(Vsi kakor preje, pozneje župnik.)

Predsednik: Privedite obtoženca! (Privedejo župnika.) Sodni dvor je spoznal obtoženca Franca Meliharja, župnika iz Stare vasi, krivega zločina roparskega umora in ga po § 136 obsoja na smrt na vešalih. (Župniku.) Ali imate kak razlog, da bi se rabsodba ne smela izvršiti?

Župnik (mirno): Nimam! Odpustim vsem, ki so k moji razsodbi pripomogli. Umiram nedolžen!

Predsednik: Kraj in čas, kje in kdaj bo obsodba izvršena, se bo še odločil. Obsojenca odvedite v njegovo celico! Sodnijska razprava je končana. (Vsi se pripravljajo na odhod.)

Župnik (bridko-otožno, a navdušeno): Gospod v nebesih, daj mi dovolj moči, da vztrajam do poslednjega trenutka, tvoj sem v življenju, tvoj hočem biti v smrti.

(Zavesa.)

Opomba: Vse ukaze sodišča izpolnjuje zapisnikar (sodni sluga).

Četrto dejanje.

(Sijajno opremljena soba na dvoru Lokos- (Loser-)ovem v Valparaizu v Južni Ameriki. Palme in južne cvetlice. Na levi strani duri iz veže, na desno duri v stransko sobo. V zadnji steni steklena vrata na balkon. Čas dejanja februar (poletje).

Prvi prizor.

Lokos (Loser) in 2 člana kluba jahačev.

Gosta (pojeta): Mnoga leta, mnoga leta, mnoga leta, živio, živio, živio! (Trkata z Loserjem in pijeta.)

Loser (modno oblečen, čisto obrit, z drugačno frizuro): Ker mi gospoda napijata in nazdravljata, morata po študentovski navadi piti »ex«! (Pijejo.)

Gosta: To je nebeška kapljica! — Izorno vino!

Loser: Baš včeraj je došlo iz Prage.

Prvi gost: Slava vaši krasni domovini!

Oba: Slava, slava! (Pijejo.)

Loser: Našel sem novo domovino.

Prvi gost: Kar ste vi prišli med nas, so naši dvorci in klubi tako-rekoč oživeli.

Drugi gost: Upamo, da ostanete trajno med nami.

Prvi gost: Gospod Lokos, pripeljite si še ljubko ženico v svoje prijetno zavetišče!

Loser: Katera me pa mara? Saj veste: sreča pri igri, nesreča pri ljubezni.

Drugi gost: To pa nam je čisto novo, da igrate.

Loser: Svojo preselitev v Ameriko smatram za drzno igro. Ko sem se v Buenos Aires izkrcal, sem se pridružil nekim Italijanom, ki so šli v srebrne rudnike v Bolivijo. Tam sem v enem letu svoje imetje podesetoril. No, ali ni to kakor glavni dobiček?

Drugi gost: K temu vam moremo le iz srca častitati.

Prvi gost: Tudi sebi moramo častitati. In če ostanete samec, tembolj boste pripadali nam in našemu društvu. Da bi hoteli biti naši, za to vas zdaj ob razhodu (vstanejo) ponovno prosim.

Loser: Gospodje, z vsemi močmi bom podpiral vas in vaše idealne težnje. (Pozdravljajo se med durmi.)

Gosta: Na skorajšnje svidenje v klubu! Prihodnjič bo sijajna zabava. (Odhajata.)

Mladi viharji.

(Konec.)

Povest? Ali so »Mladi viharji« povest? — Nikar!

Res, Matija je vzel tiho in skromno Angelco in pustil Malko, čeprav je bila ta bolj vnetja za društveno življenje.

Kljub temu »Mladi viharji« niso povest. Rahlo, prav rahlo so razgrnili eno izmed poglavij našega javnega delovanja. Morda je bila kaka beseda krivična, morda pristranska. Toda to stoji, da je zadnji čas, da začnemo razmišljati — manj o nasprotnikih — več o sebi, o oblikah svojih vrednot. Čas, da poglobimo svoje življenje, da se pokristjanimo brezpogojno in brez polovičarskih pridržkov.

Menda danes nihče več ne bo tako slep niti tako zloben, pa bi tajil, da nam ni potrebna temeljita poglobitev v Kristusa.

»Mladi viharji« so zajeli morda komaj drobno stran vprašanja; ampak mladi viharji zares šumijo in kdor jih bo preslišal, ga bodo podrli.

Martin Štih, p. d. šlemc v št. Janžu v Rožu na Koroškem. Rodil se je leta 1849.

bil izredno izobražen gospodar, ki je posvetil vse bogate darove svojega duha svojim koroškim rojakom, delal in trpel za gospodarsko in kulturno moč koroških Slovencev, posebno še svojih sobčanov; ustanovil posojilnico v Št. Janžu in jo dolga leta vodil; bil župan in svetovalec vsakemu, ki je bil v stiski in potrebi. Umril je v prezgodnji dobi l. 1903, spomin nanj pa je še vedno živ med hvaležnimi Rožani. Mama Šlemčevi še živijo; delajo, čeprav jim ne bi bilo treba; čitajo, čeprav so že blizu osemdesetih. Kadar pridejo Mohorske knjige, jih prečitajo v osmih dneh. Potem imajo »Bogoljuba«, »Glasnik«, »Koroškega Slovenca«, »Nedeljo« itd. Na Šlemčevem domu pa gospodarijo sestre: Mojci, ki bi ji prisodil maturo, čeprav ima le preprosto ljudsko šolo, je gospodar in ima besedo v občini; Nani je gospodinja, Kati na polju, Barbi pa je v Jugoslaviji šolska sestra. — Danes je v naših kmetskih domovih vedno več posvetnosti, vedno več strasti in želje za uživanjem in za profitom. Na Šlemčevem domu pa jim je vse delo in vse življenje kakor tiha daritev Bogu. Ker se zavedajo sladkosti te daritve, jim je lepo in božji blagoslov diha krog njih.

Urednikova pošta. Več dopisov je ostalo, da pridejo prihodnjič. — Vojteh Čuš: Pristrčna hvala za vse! Če pregledate ves letnik, vidite, da delamo v bistvu tako, kot pravite; metodo imamo morda drugo. Iskreno pozdravljeni! — Matijec Žlajfar: Vaš dopis čaka, ker ste že zadnjič napravili toliko razburjenja pa si ne upam z drugim na dan. Živeli!

Samo naročnikom,

ki so poravnali naročnino, dajemo ta mesec še Slomškove slike po šest dinarjev, po pošti 2 Din več. Vabimo vas, da si jih naročite.

Kakršnen šolar — takšna šola!

Precej ponosen sem bil in vesel (pa bolj za tihejši), ko sem izvedel, da dobi kmetška šola v »Našem domu« poseben kot. Vem, da tudi ti, ki si že hodil lani v kmetško šolo, radovedno pričakuješ, kaj se bo vse v tem kotu skuhalo.

Odgovor je lahek; to, kar bomo šolarji sami hoteli in kakor bomo hoteli. Saj veš, kako je v kmetški šoli. Tu ni treba kar tjavendan samo poslušati in kimati. Kdor kaj ve, ta lahko pove svojo modrost. Tako bo tudi tukaj v tej papirnati kmetški šoli. Kdor ve kaj pametnega povedati in še ni pozabil držati peresnika, ta naj napiše svoje misli in nasvete. Dolgih pridig ni treba. Te spadajo v cerkev.

Bolj ko boš iz svojega življenja in svojega trpljenja kaj zapisal, o svojih poskusih, uspehih in neuspehih na svoji kmetiji, bolj bo stvar zanimiva.

Posebno veselje boš napravil vsem nam kmetским »šolarjem«, če boš napisal pristne kmečke šale in stare kmetške pregovore. Vsak kraj ima kaj posebnega, zanimalo bo pa to vse. Tudi stare kmetške pesmi, zdravričke, napiši.

Razne šege in običaje ob raznih prilikah, razne pripovedke bodo zelo poživile razpoloženje v kmetški šoli.

Vsi s skupnim delom delajmo za napredek kmetške šole in tako za napredek kmetijstva!

Le vstani, kmetški narod moj . . .

Te nekoliko spremenjene Gregorčičeve besede bi hotel zapisati globoko v dušo vsakega slovenskega kmeta. Pretresti bi moral ta poziv kmetško mladino do mozga, zdruniti jo bi moral iz duševne brezbriznosti, navdušiti jo bi moral za zvesto stanovsko delo za napredek kmetškega stanu.

Iz gospodarskih težav nas more rešiti le zdrav, močen, napreden kmetški stan! Tako gre spoznanje iz dežele v deželo. Kmetu moramo pomagati, ako hočemo drugim stanovom pomagati, modrujejo gospodarski veljaki.

Povsod že dviga kmet ponosno svojo glavo; v Avstriji odloča kmet o usodi

države, v Nemčiji govori kmet važno besedo pri gospodarskih stvareh in tudi na Čehoslovaškem in drugod stoji kmet v prvih vrstah.

Povsod kmet napreduje, z lastnim delom se dviga in se krepi. Povsod si je priboril kmet tisto veljavo in tisti ugled, ki mu gre po vsej pravici.

Slovenski kmet ne sme zaostati za drugimi, sicer ga bodo gospodarsko močnejši sosedi podjarmili.

Priol Ivan, ravnatelj oblastne vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Ta šola spada med najvzornejše kmetške šole v državi.

Že se dviga tudi naš kmet, že se zaveda svoje važnosti. Pa še preboječ je in premalo se giblje.

Pomagaj si sam! to mora postati geslo in podlaga napredka. Sam mora kmet zaupati v svoje moči, sam mora imeti spoštovanje pred svojim stanom, ako hoče, da ga bodo drugi spoštovali. Kmetška samozavest, stanovski ponos se morata okrepite!

Samozavest in ponos se bodeta krepile, ako bo kmet z razumnim delom napredoval v gospodarstvu, ako bo kmet

videl uspehe svojega uma in svojih rok na polju in doma.

Zato mora kmet iskati v razumnem, naprednem delu svojo rešitev, iz njega črpati stanovsko zavest!

Za razumno, plodonosno kmetško delo pa ne zadostujejo žuljeve roke in potno čelo, mnogo važnejši sta razum in izobrazba.

Kmet brez stanovske izobrazbe je isto ko človek brez nog. Nikamor naprej ne pride, ali pa le počasi in z velikim trudom.

Sedaj so taki časi, da se mora vsak človek vedno učiti, sicer zaostane za drugimi. Če kmet misli, da se mu ni treba učiti, ga pač drugi odrivajo, izrabljajo in omalovažujejo.

Učenje ni za nikogar sramota, pač pa je sramotno, trdovratno vztrajati v nevednosti.

In kako lahko se kmet izobražuje sedaj, če le hoče! Ni treba iti daleč v mesta, ni treba plačati šolnine, samo malo trdne volje in korajže je treba, pa gre.

Treba je samo stopiti v kmetško šolo, pa se bo kmet naučil, kar rabi za uspešno delo.

Ali poznaš že kmetško šolo? V vsaki fari mora biti poleg cerkve najvažnejša naprava. Stopi h gospodu župniku ali h gospodu učitelju pa povprašaj, kako je kaj s to šolo v tvojem kraju! Tam boš zvedel vse.

Ako rad pišeš, napiši pismo gospodu komisarju oblastne samouprave v Mariboru in povej, da želiš imeti kmetško šolo v domačem kraju.

Jesen je tu, kmet pospravlja poljske pridelke. Ali moreš žeti tam, kjer nisi sejal? Sedaj proti zimi se bodo zopet odprle kmetške šole. Mnogo jih je bilo lani, še več jih bo letos. Kaj boš ti storil sedaj za svojo izobrazbo? Ali boš našel pot v šolo? Kakor se boš po zimi izobraževal, tako boš po leti na polju napredoval!

Halo, fantje gornjesavinjski! Ste mar ponosni, da še nimamo niti ene kmetško-nadaljevalne šole v kraju? Čitatelji Našega doma, ki že poznamo pomen teh šol, zastavimo vse sile, da se tudi v našem kraju uvedejo! — Branko Planinar.

Kokošnje. Z veseljem sem obiskoval kmetijsko nadaljevalno šolo. Čeprav smo pristni hribovi v prelepi Gorenjski, vendar smo željni uka. Učili smo se o sadjereji, da bomo iz slabega drevesa napravili dobro in rodovitno; o živinoreji, o poljedelstvu, o gospodarstvu, da moramo gosto drevje potrebiti; o travništvu,

da je treba premokre travnike umetno sušiti; da skopljemo plitve in široke jarke; če pa so presuhi, treba iz najbližjega potoka v zelo plitvih jarkih napeljati vodo. V šolo smo hodili vsak teden dvakrat zvečer, večkrat tudi po dnevi. Učil nas je svetotrojički učitelj, za kar mu najlepša hvala, ker je poučeval zastoj. — Tone Peterka, mlad kmet.

Fantovski pretepi. Najgrša slovenska posebnost je to. Fantje, ali ne znate napraviti sami reda v svojih vrstah? Naj bo konec krvavega aubiksarstva; saj niti divjaki v Afriki niso več tako živinski kakor marsikak naš fant, kadar je pijan. — J. Emeršič.

Jožef Novak v Banovcih pri Križevcih pri Ljutomeru. Kot invalid je napravil šestmesečni zadružni tečaj v Ljubljani, pa zdaj še ni mogel dobiti službe. Jožef Novak je zelo nadarjen, vnet in požrtvovalen delavec v naših kulturnih vrstah. Zdjaj mu je 32 let.

Sročja vas. Tudi mi na vzhodu Slovenskih goric se radi pomudimo pri Našem domu, ki je res pravi ljudski list. Želim,

da se prav razširi in pozdravljam vse fante in dekleta krog njega. — Anton Zadravec.

Sv. Barbara v Hal. Zapustil nas je vzoren fant Jož Petrovič. Nahaja se v salezijanskem zavodu v Veržeju, da bi postal duhovnik. Bil je vnet sodruknik N. d. Želimo mu bogatega blagoslova božjega! — Janez Emeršič, čebelar, Paradiž 127.

Urejuje predsednica osredn. vodstva DZ
M. Štupca.

Iskrice s predavanj na dekliskih tečajih.

Dekliski značaj.

Že Slomšek pravi: »Če pogledaš, kako je krog hiše, pa kmalu veš, kaki ljudje bivajo v hiši.« Red in snaga je prva skrb naših žensk. Kjer so dekleta pri hiši, mora biti posebno odlični red. Ako je že na pragu polno kureščakov in ti iz kuhinje in sobe udari grozen vzduh na nos, ako pod vsako klopjo leži umazana cunjia ali umazani čevlji, iz njih pa molé nesnažne vnuče, če po koteh pajki predejo brez skrbi tedne in mesece svoje mreže, če so okna zakajena in je polomljena šipa le s papirjem preplepljena ali pa celo to ne, kjer so veternice nezahakljane ali brez kavljev na eni strani ali kjer zveznjeno vise, da veter z njimi loputka, tam je malomarna gospodinja; kjer so dekleta pri hiši (pa tudi pridni dečki), tam se pometa dvakrat in če treba še večkrat krog hiše ali vsaj pred pragom. Zlasti pa se pozna sobotni dan, ali je krščanska žena pri hiši. Kako lepó je že Slomšek zapel:

Sobote vse se veseli,
pometa, umiva se,
sovražniku se odpusti
in z Bogom spravit gre.

Žalibog je zelo ponehal pomen sobotne dne. Pač še

»Zvonovi lepo pojejo
večernico zvoní
nedeljo oznanujejo
Gospodove časti. (Slomšek.)

A po hišah in njivah in delavnica delajo, kakor bi več ne vedeli pomena sobotnega dne. Krščanska gospodinja že v soboto zjutraj razdeli delo tako, da je ob solnčnem zatonu mir pri hiši, vse pospravljeno in duše v slovesnem pričakovanju Gospodovega dne. Vojna doba,

kjer so morale ženske opravljati tudi vsa moška dela in nam je mati sv. Cerkev dovolila, da so se smela tudi ob nedeljah opravljati najtežja dela, ta nesrečna doba je minula. Žalibog pa so ostale nesrečne razvade tistih groznih dni. Naloga krščanskih žen in deklet je, da pride zopet krščanski red v navado. Le izjemoma bi se smel kršiti ta red na primer pri spravljanju krme ali poljskih pridelkov, ki bi bili sicer uničeni v grožemem vremenu. Poseben blagoslov je v hiši in vlada v družini, kjer spoštujejo sobotni dan kot pripravo na Gospodov dan. Že Slomškova pesem pravi:

Pozdravljen bodi iz srcá
sobotni večer ti,
da b' tudi enkrat srečna b'la
sobota naših dni!

Da, misel na srečno smrtno uro in želja po njej bodi ob sobotah v dnu naše duše. Otroci, družina, celo živina pri hiši čuti neko slovesno razpoloženje, kjer gospodinja s tihim veseljem, mlada dekleta pa z ljubeznivim petjem hite, dvakrat hite ob sobotnih popoldneh, da dovrše snaženje in pospravljanje krog hiše in v hiši. Pa kako radi pomagajo pri tem mož, oče, fantje, ako se vrši z neko radostjo in s srečo v srcu, ker pride Gospodov dan. Mati segrejejo več vode, da se vsi že zvečer temeljito umijejo, tudi snažno perilo se pripravi, da se vsi za nedeljo preoblečejo. Očiščeni svetli čevlji in škornji že čakajo pod klopjo, še obrili se bodo oče, stara mati pa po svoji navadi opletali, da bodo v jutru prva na poti k službi božji. Oj, kako mila, tiha sreča biva v taki krščanski hiši! Kako lep red biva tudi v dušah in kakšna snaga v srcih vseh članov tako srečne krščanske hiše! Kdo pa urejuje vsa opravila pri hiši, da se tako vrše? Mati, gospodinja, ki je bila temu vajena že iz mladih dni. Torej dekleta, v mladosti začnite, da boste enkrat take gospodinje. Krščanski značaj si boste ustvarile s takim ravnanjem.

Iz zdravnikovih predavanj.

Pridna in modra gospodinja mora imeti vedno nekaj domačih zdravil pri hiši. Predvsem so si spravljalne v poletnem času naše gospodinje razne cvetlice in rastline, da jih uporabljajo v slučaju bolezní pri ljudeh in živalih. Zelo napačno pa je, če so shranjene te stvari v zaprašenih ali celo vlažnih umazanih kotih. Zato počisti pridna gospodinja vsako leto vsaj enkrat vse shrambe in podstrežje. Niti kotička ni v hiši, ki bi ga vrla gospodinja ne obiskala s svojo metlo in cunjio

vsaj enkrat v letu. Stare rože, sprnhelo cvetje se vse sežge; prej bi škodovalo nego koristilo. Stare cunje, stari čevlji se ne mečejo na gnojišče, ampak v peč; pepel teh stvari je v korist. Zlasti je treba sežgati vse take stvari, kjer je bila bolezen ali smrtni slučaj v hiši. Četudi ni bila nalezljiva bolezen pokojnikova ali ozdravljenca, vendar je temeljito čiščenje vse postelje in posteljnine nujno potrebno. Slamo je treba sežgati, ne živini postljeti z njo, odeje, koce, prevlake v luğu oprati in na solncu temeljito posušiti. Ako je bil bolnik kašljav, je treba pernice in zglatnike sprazniti, perje pa v rešetu ali v velikih piskrih v vroči peči pustiti vsaj pol ure, potem še na solncu presušiti in premešati. Ako pustiš otroke spat v postelji, kjer so umrli kašljava babica, ti lahko vsi otroci umrjejo za jetiko. Če pa posteljo prej temeljito očistiš, mehki les na novo prepleskaš, trdi pa nanovo pustiš politirati, potem si varna zastran zdravja; nič se ti ni treba bati. Samoposebi umeješ, da se morajo čimprej tudi pobeliti stene, tla pa umiti z vročim luğom, prav tako vrata, okna, oknice, strop. Ne pozabi podob, zlasti tistih v bližini bolnikove postelje. Pa ne da bi vzela podobo s stene, potem pa s perotom pomela prah z okvirja; vun pred prag, na solnce nesi, tam pa z mokro cunjjo obriši, ki jo položiš zopet v vročo vodo. Drugače se lahko pripeti, da takorekoč posejaš kali boleznj v sobo ali v svoje lastno grlo. V slučajih škrlatinke, legarja, dolgotrajne jetike ali sušice (tuberkuloze) je treba, da odpreš vsako podobo, jo tudi znotraj pobrišeš, očistiš šipo, prenoviš zadi lepenko ali papir in zopet nazaj zadelaš podobo; vse to se naj vrši na solncu zunaj hiše. Marsikdo si je vesel nesel perilo, obleko, posteljnino, podobo, knjigo, kot drag spomin pokojne prijateljice ali sorodnice na dom, v njem pa kal strašne bolezni. Tudi ne poljubljaj nikoli bolnika, bolne prijateljice, bolnega otroka ali celo mrliča. Veliko nesrečo si lahko nakoplješ z enim samim takim poljubom.

Vprašaš morda, katere stvari imej vedno pri rokah kot domače zdravilo? Predvsem kamilice; saj veš, da čaj iz teh rožic pomağa pri vseh krčih; s kamiličnim čajem lahko izpiriš gnojne rane, si pozdraviš vnete oči itd. Imej pa cvetje lepo zavito ali v snažni škatlji na podstrešju, kjer bodi posebna policca ali snazhen zabojček za vse zdravilne stvari. Preslica mora biti pri vsaki hiši; če se prehladiš na ledvicah ali v mehurju, piješ ta čaj, delaš tople obkladke s poparjeno preslico; tudi gnojne rane izpiriš. Ali imaš

želodovo kavo vedno pri hiši? Zdaj si naberi snažen želod, oluplj ga, zreži jederca na koščke kavine velikosti; lepo žgi v ponvi kakor kavo, potem koj zmelješ in v snažni škatljici shraniš. Drisko ali celo lahki slučaj griže ozdraviš z želodovo kavo, ki pa ne sme biti sladka. Tavžent rožico ali cintaver in pelin in črno metico imaš lepo spravljeno in drobno narezano, kaj ne? In tudi planinskega cvetja ti ne manjka; planinski mah lepo razbereš in očistiš ter pomešaš z lapuhovim cvetjem in s snažnim žiljakom za kašelj. Lipovo in bezgovo cvetje imaš kar v žakeljčku, kaj ne? Poznam družino, ki je vso vojno dobo pila za zajutr in večerjo le bezgov čaj — seve brez ruma in brez žganja, ampak z medom. — Žalostno je, da naše gospodinje kupujejo drag ruski čaj, še žalostnejše, da ga dajo celo otrokom, seveda dosledno z rumom in z žganjem. Žganje, in sicer dobra močna droženka bi smela, bi morala biti pri vsaki hiši za mazanje bolečih udov (vsled prevelikega navora) in na cvetju arnike, predragocene planinske rožice. Kaj pa borovnice in brinjeve jagode in bezgove jagode in rdeči šipek, imaš vse to pri rokah? In malo galuna in grenke soli in hipermangankali, ali veš ravnati z njimi? In če imaš bolnika, ki ima že rane in ga je sama kost v križu, ali si mu sešila platnen žakeljček, 2 pedi širok in dolg ter napolnila s prosom in podložila, da ga hladi na pekočem mestu? Škaš sveže vode postavi pod posteljo, kjer leži bolnik z ranami. Le snažne rjuhe pod rane podloži. Proč z grdimi cunjami, stariimi oblekami. Imej tudi vedno snažno medicinsko vato doma in nekaj snažnih, mehkih cunjic, ako se kdo vreže. Ran nikoli ne izpiraj z golo roko, le s snažno vato, da si ne zastrupiš krvi. Najbolje je, ne izpirati krvavih ran, ampak le s snažno vato obrisati in koj snažno zavezati, potem pa vliči črez arniko, ki si jo do polovice pomešala z vodo. Ali imaš pač vedno mēd doma? Ali ti je znano, koliko redilnih in zdravilnih snovi in moči je v medu? So ljudje, ki mislijo, da je mēd le za potice o Božiču in Veliki noči in ob gostijah in svatbah. Velika zmeta je to. Vsak dan kavino žličko medu pomağa slabotnim; limonada z medom je krasna pijača; poznam zdravnikovo družino, ki dosledno sladka kavo z domačim medom, ne s sladkorjem. — Gnojne rane in tvore si najprej ozdraviš z obližem, ki si ga sama napraviš iz meda in ržene moke; če imaš rane v ustih, drži vanj toplo vodo z medom. Ne bodi skopa, ko prodajajo med; nabavi si ga za vse leto in dobro ga spravi pod ključ,

da ga boš imela vse leto pri rokah. Ako pa imate sami čebelice pri hiši, pa ne prodajaj iz same skoposti vsega medu. Če bi naša mladina tako rada zaužívala med kakor dozday alkoholne pijače, bi se fantje nikjer več ne stegli in se ne morili, kakor se žalibog še vedno godi med nami. Pomni, dobra žena mora biti prava zdravnica pri hiši. Varuj pa se vraz, babje vere in praznoverja. Vüroki, kvoze molitvice in druge neumnosti so pač v sramoto pametni ženski. Otroka skozi obroč djati, ako ga tihec muči, prežene bolezen prav tako malo, kakor toča ne bo minila, če požreš tri zrna toče, tri pa vržeš na hrbet. Pajčevino in kravjak na rane privezovati je taka bedastoča, da je človeka sram. Pač pa si zapomni, če koča piči čebela ali osa ali muha, hitro priveži cunjico, namočeno v lastno vodo. Črez par trenutkov ni več bolečin, otekline pa sploh ne bo. V lekarni imajo za tak pik amonijak ali salmijak. Še eno pomni. Ako imate mrliča pri hiši, položi pod njega in krog njega v rakev črno oglje, ki vleče vsak neprijeten vzduh nase. Kupiš ga kot oglje za likanje v vsaki trgovini. Še eno si zapomnite, dekleta; v slučajih resne bolezni ne odlagati! Pojdi pravočasno k zdravniku ali pošlji ponj. Kadar pa da zdravnik navodila, je treba točno poslušati, ne pa poizkušati vse maže in vse rože, ki jih nosijo sicer z najboljšim namenom tvoje sosede in znanke; najslabše pa je, ako tako pozkvarite bolnika, potem pa zvrnete vso krivdo na zdravnika, katerega niste ubogale. Tako ravnanje je neznačajno, pa tudi ni brez greha.

Delovanje v naši organizaciji.

A. Izšla je v tretji izdaji izborna knjiga, ki jo je bila spisala pokojna učiteljica gospodinjskih šol, Julija Jaklič. Knjiga se imenuje: »Mati vzgojiteljica« in je zelo poučna in koristna. Zelo toplo priporočam vsem dekliskim zvezam, da si jo naroče. Najbolje bi bilo, da bi čitale to knjigo dekleta skupno pri dekliskih sestankih. Marsikatera se bo tako pripravljala najbolje na svoj bodoči poklic. Tiste pa, ki bodo ob čitanju spoznale, da morda niso bile pravilno vzgojene, bodo naše točne smernice za samovzgojo. Matere sicer ne boste vsa dekleta, materinske pa morate biti vse; čim starejša si, tembolj moraš biti materinska do mlajših bodisi doma, bodisi v organizaciji. Iz te knjige boš zajemala lepe nauke, odprla ti bo oči in boš spoznala, kolika umetnost je vzgoja. Vsaki nevesti to knjigo v dar poklonite! Naroča se pri upravi Vigredi v Ljubljani.

B. Kdaj pridem k Vam? Če me Bog ozdravi, pridem novembra meseca. Če pa ne, bom prisiljena odložiti svoje mesto, ljuba dekleta. Zahvaljum se Vam za prelepa pisma, ki mi jih pošiljate, zahvaljum za vdanost, ljubezen in molitve. Naj jih usliši dobri Bog, potem na veselo, srečno svidenje! M.

Iz moje poštno torbice.

Lojzka iz Ribnice. Kako bi mogla zameriti, ako se mlado dekletce obrne do mene in prosi dobrega sveta? — Najbolj priporočam gospodinjsko naobrazbo. Uradnic in tipkaric je v mestu več nego služb. Zato so tudi te službe prav slabo plačane. Ako Ti je Bog dal dobro glavico, Ti bo povsod služila v Tvojo srečo, dokler boš poštena, nedolžna in pobožna. Ako nadarjena dekleta preveč silijo v svet, je vedno nevarnost velika, da zgrešijo pot sreče. Jaz sem na lastne oči gledala mnogo zelo žalostnih slučajev. Slomšek je zapisal zlate besede: »Sreča je v vsakem stanu doma, pa le z v e s t o b a t i j o p o d a«. Pri izberi stanu se moraš vprašati: 1. Katero delo mi gre najbolj od rok in me najbolj veseli? 2. Kateri stan bi bil z ozirom na moje telesne moči in zdravje za me? 3. V katerem poklicu bi prišla najhitreje do sigurnega in poštenega zaslužka, da razbremenim našo družinico in jo morda celo po malem podpiram?

Polončka iz B. Savinjska dolina slovi po svoji lepoti in bogatih prebivalcih. Do bogastva jim je pomogel zadnja leta hmelj. Sreča in bogastvo pa človeka lahko premoti, da pozabi Boga. Tako so tudi pri nas nekateri postali ošabni. Toda dež za solncem mora biti, za veseljem žalost priti. Zdjaj nam je Bog poslal očitno kazni, ker je hmelj letos tako poceni, da najbrž ne bodo povrnjeni niti stroški obdelovanja. Za vse Savinjšane je to velika preizkušnja. Naj bo nam vsem v resen opomin za prihodnost.

Oče s Turškega vrha. Kako me veseli, da tudi vi radi pogledate v Dekliške gredice in se vam zahvaljum za priznanje. To pa mi je najbolj ljubo, da se vaše hčerke rade ravnaajo po navodilih v N. d.

Trezika iz Zavrča in Jožica iz Sv. Barbare. Da ste se me pridne hmeljarice tako ljubeznjivo spominjale, hvala Vam! Kakor slišim, so bila moja dekleta pridna in v čast DZ. Male napake pa nas spremeljajo povsod in dokler jih tako otroško priznavate, vam ne bodo v nečast. V življenju Male sv. Terezike čitam, da take napake pač niso greh, le slabosti so, ki pa niti Boga ne žalijo. Kakor je Bog

ustvaril grenki pelin in dišeči cimet in kislico in ostri hren in žarko kopravo in bodeči osat in sladki korenček, rdečo peso in pekoči luk in česen, tako je ustvaril tudi belo lilijo, nizko vijolico, krasno vrtnico, visoke potonke in drobne marjetice, zeleni rožmarin in dišeče Marijino perje, duhteči nageljček in sladki fajgeljček, viseče fuksije in prijazne pelargonice — tako so različni značaji ljudi tudi iz božjih rok. Značaji so različni od rojstva sem; tudi dekleta so različna, ne dve nista enaki. Med dekletu razjedete take, ki so bolj podobne pelinu ali hrenu ali česnu, nego fajgeljčku ali pelargoniji. Pa jim ne smete šteti v zlo, saj ne morejo same za to, če pa so tako ustvarjene. Potrpeti je treba med seboj pa gledati le na dobre lastnosti svojega bližnjega, potem pa gre gladko naprej.

Ivanka iz P. Tvoja želja se lahko izpolni šele prihodnje leto. Tečaj za bolniško postrežbo se vrše v Zagrebu pod vodstvom naše vrle Slovenke in Marijine hčerke, zdravnice dr. Malke Šimec. Kandidatinj je navadno ogromno število. Sprejeta je lahko vsaka državljanka naše države, ki je 18—28 let stara, ima vsaj 4 razrede srednje šole in je popolnoma zdrava. Pouk začne vsako leto 1. septembra in traja 2 leti; prve 4 mesece mora vsaka učenka plačevati vsaj po 350 Din mesečno; koncem tega časa, ki se imenuje takozvani pripravljalni tečaj in čas poskušnje, se podeli štipendijalna mesta najpridnejšim in obenem najsiromašnejšim učenkam. Izvežbajo se tekom dveh let ne samo za strežbo bolnikov vseh vrst, temveč tudi v negi dojenčkov in mater, šolski higijeni, higijeni mesta in vasi, zdravstveni propagandi, dietetiki in socialnem skrbstvu. — Torej, ljuba Ivanka, eno leto se vežbaj v gospodinjstvu in prihodnje leto pojdeš v to šolo.

Angelica iz Št. A. Tvoje besedice naj bodo tu natisnjene: »Sem prav hvaležna za to, kar nam pišete v N. d. Če že drugje ne posije več ljubko sončnice, pa vsaj v Našem domu razveseli moje resno življenje.« Prav razveselila bi rada vsa dobra dekleta z dekliskimi gredicami, ne samo dobro Angelico. Saj imajo mnoge svoje križe in težave, vsaka po svoje; torej bodimo prav vesele na naših gredicah.

Francl iz Haloz: Veš, da se mi dobro zdi, če tako idealen dečko pogleda v dekliske gredice. Ne kadiš, ne piješ, ljubiš čebelice in lepe knjige, želiš pomagati svojim bednim in nevednim bratom, pa se zanimaš, kako se vedejo naša dekleta. Se bodo že poboljšala s časom, naenkrat ne gre. Pozdravljen! Še kaj piši!

Lizika iz Gradca: Hvala za pozdrav iz tujine. Povesti, ki si jo našla, hočem postaviti v naše gredice, ki jih tudi fantje radi čitajo. Gotovo bo vsem všeč: Na grobu k mečkemu hlapca. Napovedan je bil pogreb, stari Joža je umrl. Vsi so ga poznali, poštenega hlapca na Planinškovi kmetiji. Lepo mu je dala zvoniti mlada gospodinja-vdova. Saj je bil stari Joža steber pri hiši že za pokojnega očeta, kaj šele po smrti dobrega moža. Otroci in ostala družina, vsi so ga ljubili in spoštovali; da, celo bali so se ga, bali tedaj, če jih je mikalo delati ali govoriti kaj krivičnega, slabega. Ni se kregal, ni preklinjal stari Joža, le glavo je dvignil pa pogledal tako, da je segel s pogledom na dno duše.

Preprost, resen je bil pogreb starega Jožeta. Na črni rakvi je bil pač venček iz domačega pušpajna, na vrhu pa šopek z domačega vrta. Za rakiyo je šla osemdesetletna mati Jožetova s črno ruho na glavi. Le malo ljudi se je udeležilo pogreba hlapca Jožeta.

Šivolasi gospod župnik pa izpregovoril ob odprtem grobu in reče: Skrit kralj je umrl. Ob jutrih je čutil, kako mu leže svetla rosa na lase in kadar je ob solčnem zatonu vztrajal za svojim plugom ter sem ga opazoval iz daljave, tedaj je bil videti, kakor da orje v lepo rdečo zarjo, v odprte in razprostrte roke samega Boga. — Tajni kralj je bil naš Joža. — Nikoli nisem videl v njegovem očesu tistega divjega, očitajočega pogleda, ki pravi: Zakaj si moram jaz v potu in delu služiti kruh, med tem ko drugi plešejo in pojo? — Vedno je odseval iz njegovih oči tisti radostni mir, tista vesela sreča, ki diha iz žitnega polja, obdelovanega z Jožetovo roko. — Da, tisto žitno polje! Tisto žitno klasje! Joža ga je bil oral, sejal, kosil, mlatil, vozil v mlin in nazaj, dokler ni bil kruhek na mizi. Kako težek, kako gorak je bil ta božji kruhek, ta blagoslov, ki so ga Jožetove roke dvigale iz zemlje! Saj je bil Bog tako blizu! Jožetove roke so bile pač trdne in polne žuljev; a te roke so zidale svet. Niso bili zlati prstani, ne svetle veržice, ne dragocene zaponke, kar so izdelovale te trde, robave roke; saj so bile pretrde za tako delo. Joža je komaj imenoma poznal vse te dragocenosti, na katerih je tolikokrat nedolžna kri in solze sirot. Joža je dvigal iz zemlje ljubi kruhek. In kadar je stopal ob nedeljah med žitnimi polji in hitel k maši, mu je pevalo žitno klasje pesmice božjega žitja in delovanja v zemljici, ki jo je bil oral njegov plug. Zdaj je prišel delopust — sobotni dan — za našega Jožeta. Odšel je — od-

plula je njegova duša skozi večerno zarjo k tistemu, ki da žitu rast in zrno. On bo v večnosti božal te žuljeve in zdelane pridne roke, rekoč: »Ti si moj ljubljeni sin, nad katerim imam dopadenje.«

Št. Ilj pri Velenju. 5. avgusta smo imeli redko slavnost: Nj. Vel. kralj je odlikoval g. župnika z redom sv. Save IV. razreda. Vsa župnija jim je veselo čestitala. Tudi me dekleta ne smemo zaostati. Tri cvetke jim povijamo z naših gredic: cvetko verno — zveste ljubezni — srčne vdanosti ter neomajno ponižne pokorščine. Saj kot zvesti sotrudnik N. d. zaslužijo po vsej pravici naš deklinški poklon. Bog jim daj zdravje in dolgo, veselja polno življenje med nami! — Še nekaj! Po tej slavnosti so imeli otroci spoved in sv. obhajilo. Po sv. opravilu so dobili vsi zajutrk v župnišču. Otroci pa so pozabljeni in plašni; pozabili so se primerno zahvaliti. Vsi tem potom izrekajo prisrčni »Bog lonaj dobremu gospodu župniku! — Šentilska dekleta.

Mladenka iz Prihove se posebno zanima za izvajanja o pametni modi v N. d. Želi, da bi se tudi fantje ogibali modnih norosti. — (Slomšek pravi: Človeška hoga, njegov smeh, njegova obleka

ti znači človeka. — To bi bilo dobro, da si zapomnijo fantje in dekleta. — M.)

Sladka gora. Zelo želimo, da bi drugo polovico leta Naš dom zopet napredoval v številu naročnikov, ki bi ga ne samo marljivo brali, ampak tudi redno plačali. Pri nas ga fantje in dekleta radi čitajo. Obhajali bomo v kratkem dvajsetletnico Marijine družbe in Dekliške zveze. Pripravljamo se že z vežbanjem in petju in z igrico. Tedaj si želimo tudi predsednico iz Maribora v našo sredo, da nas bo podžgala k novemu delu. — Zofka. (Če Bog da, pridem; a pred novembrom ne bo šlo. — M. Št.)

Sv. Andraž v Slov. gor. Imam že drugo leto naročen N. d. in vedno čakam, da bi se kdo iz naše fare oglasil pa ni duha ne sluha; ravno tako je, kakor bi pri nas ne bilo nič naročnikov, pa nas je do 30. Več drugič, če dobim kaj pomagatič. — Anika iz Vitomerške purge.

Sv. Lovrenc v Slov. gor. Naša dekl. zveza ima redne mesečne seje in sestanke, pri katerih nastopajo dekleta. Marca smo obhajale materinski dan, 30. junija pa 20 letnico dekl. zv. Razveselilo nas je, da je prišla ta dan gdč. N. Činžar iz Maribora.

»Evharištični kongres v Chicagu«, 12. in 13. t. m. bo priredila Prosvetna zveza ta film v Grajskem kinu v Mariboru. Skupno udeležbo društev treba takoj prijaviti. Za društva bodo posebne predstave od 2.—6. ure.

Radio — Maribor. Čas naglo teče, tudi moderne iznajdbe naglo napredujejo. Danes si je n. pr. radio, ki so ga med vojno le vojne sile uporabljale, že ves svet osvojil. Poprej se je črpal potreben napredek iz knjig, brošur in listov, danes so v vseh važnejših mestih radio-oddajne postaje in z radio-aparati lahko na domu dnevno poslušate poročila, koncerte, opere, operete, predavanja, splošno vse, kar je poučno in zabavno. Novoustanovljena zadruga Radio-Maribor, ki se nahaja skupno s Prosvetno zvezo v Mariboru, na Aleksandrovi cesti 6, prtiličje, ima namen, da širše plasti slovenskega ljudstva zanima za radio-amaterstvo in mu dokaže, kolike napredne vrednosti je radio za vsak slov. dom. Zadruga bo izdajala potrebne letake, poučne brošure in bo obenem prirejala poučne tečaje o radiu. Vsakemu interesentu bo pomagala

s pravičnimi nasveti in s praktičnim izboljšanjem že obstoječih radio-aparatur. Nadalje bo posredovala ugodni nakup novih aparatov in njihovih sestavnih delov. Zadruga ima lepo zalogo aparatov največjih svetovnih tvrdk in tudi poedinih sestavin. Specijelno pa izdeluje 4-cevni aparat »Neuro-Reinartz«, ki je dandanes najboljši 4-cevni aparat, s katerim je možno poslušati v zvočniku najmanj 50 postaj in s slušali nad 70. Posebno dobro in razločno je slišati Ljubljano. Radio-Maribor bo imel v Našem domu poseben kotiček za vprašanja in odgovore, v katerem bo na pismena vprašanja priobčeval svoje najboljše nasvete o radiofoniji.

Mati vzgojiteljica. Vodilne misli krščanskega vzgojeslovja, III. izdaja, 1929. Založila uprava deklinškega lista Vigred, Ljubljana, Ljudski dom. Cena 16 Din. — (Glej »Dekliške gredice«.)

Dodatek h knjigi »Zgodovina Srbov«, spisal Silvo Kranjec, — je izšel pri Mohorjevi tiskarni. Kdor ima »Zgodovino«, naj si dodatek naroči! Ponovno pa priporočamo »Zgodovino Srbov«.

ŠALE IN UGANKE

1. Deset vprašanj.

(Janko, Maribor. — 10 točk.)

1. V kateri državi izvira Drava?
2. Kaj v tem stavku ni prav: »Jaz in g. učitelj sva se razgovarjala o kmetski šoli.«
3. Kaj pomeni pri posojilnicah: r. z. z n. z.?
4. S katerimi vladarskimi rodbinami si je naš kralj v sorodu?
5. Kdaj se je rodil Kristus?
6. Sredi italijanskega ozemlja sta dve majhni državi. Kateri sta to?
7. Koliko slovenskih škofov živi zdaj in kateri so?
8. Kdo je spesnil pesem: »Rože je na vrtu pela«?
9. Kje so še slovenski protestanti?
10. Kje v Mariboru je Slomšek pokopan?

2. Šaljivka.

(Jožef Novak. — 4 točke.)

V čem sta si podobna lovec in fotograf?

3. Posetnica.

(Jakob Šešerko. — 6 točk.)

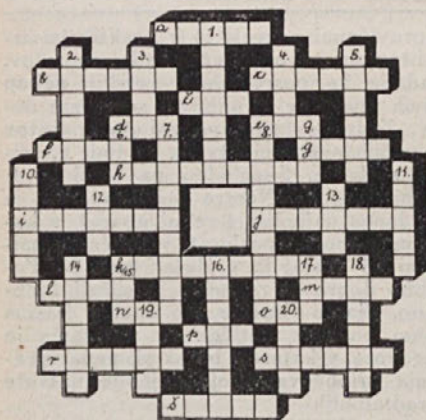
Reza N. Pulej

Litija.

Kaj je po poklicu?

4. Križaljka.

(Lovro Zgonc. — 20 točk.)

Besede so: Vodoravno: a) moško ime, b) orodje, c) služabnik, č) moško ime, d) država v Evropi, e) žival, f) drevo, g) del strehe, h) del Alp, i) moško ime, j) slov. pisatelj, k) prebivalec dela sveta, l) utežna mera, m) moško ime, n) turški plemič, o) del cerkve, p) morska riba, r) slov. pesnik, s) mesto v Jugoslaviji, š) pot. — Navpično: 1. gora v Sloveniji, 2. mesto v Nemčiji, 3. drevo, 4. gorovje, 5. mesto na Koroškem, 6. mreža, 7. tovarna, 8. dan, 9. oblika pomožn. glagola, 10. mesto v Avstriji, 11. dobitnik, 12. del dneva, 13. naselbina, 14. roditelji, 15. grška črka, 16. gorovje v Sloveniji, 17. vladar, 18. trg v Sloveniji, 19. velik hrib, 20. žuželka.

Rešitve do 18. okt. Nagrade: Slomškova slika za 30 točk, knjiga za 20 točk.

Rešite uganke: I. Imel je 45 Din. (I. — $1 + 22 + 1 = 24$; II. — $1 + 10 + 1 = 12$; III. — $1 + 4 + 1 = 6$; IV. — $1 + 1 + 1 = 3$; $24 + 12 + 6 + 3 = 45$). — 2. Besede so: Vodoravno: Boris, Solun, Klement, ob, ja, ep, Ema, br, tok, ura, tla, tri, Rastislav, pes, Leo, os, sak, cm, pi, on, bariton, krov, Sava. — Navpično: Biret, ilo, sebe, seja, ona, Nitra, potres, Marija, brivec, klas, Ural, as, t.l., potok, omara, sir, kot, pav, nos, bo, na.

Rešilci iz julijske številke »N.d.«: Dragotinka iz Rajhenburga (40); Pulej Jaka (25); Nežika Lampre (20); Hriberski (25); Jug Franjo (40); Franc Šatek (40); Mimi Vider (40); Tone Povšič (20). — Nagrado so dobili: Dragotinka iz Rajhenburga; Franc Šatek; Nežika Lampre.

Rešilci iz avgustove številke »N.d.«: Jožef Novak (20); Francka, Sp. Krapje (30); Ela Cencelj (20); Pulej Jaka (30); France, Središče (30); Jug Franjo (30); Alojz Bezjak (30); Vinko Slodnjak (30); Slavko Žličar (25); Lovro Jan (20). — Nagrado dobila: Alojz Bezjak; Slavko Žličar.

KMETOVALCI!

Gnojite z apnenim dušikom, s tem najbolj cenim,
učinkovitim in rentabilnim dušičnim
gnojilom

domačega proizvoda!

Z apnenim dušikom
ne dajemo zemlji samo dušika,

marveč tudi apna.

Tudi
žlahtna vinska trta
je za apneni dušik prav posebno hvaležna.

Navodila o načinu uporabe, o
potrebni količinah, o rentabil-
nosti, dobaviteljih, uspehih in
cenah apnenega dušika daje
proizvajalec:

Tvornica za dušik d.d. Ruše
pošta Ruše pri Mariboru.

V tej tvornici se tudi dobiva mešanica

„Nitrofoskal Ruše“,

napravljena na poseben paten-
tiran način iz gnojil:

apneni dušik+kalijeva sol+superfosfat

Zdravilišče Rogaška Slatina

Najlepše
in najbolj moderno
urejeno zdravilišče
kraljevine SHS.

Svetovnoznani zdravilni vreli:

„TEMPEL“
„STYRIA“
„DONATI“

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bolezni, bolezni mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter.

Pred- in posezona:

1. V. do 15. VI. in od 1. do 30. IX.

Glavna sezona:

15. VI. do 31. VIII.

Najboljši čas za zdravljenje je pred in po glavni sezoni!

Cene zmerne. Izven glavne sezone znatni popusti. Igra vojaška godba. Največji komfort. — Radio. — Zdravniki-specijalisti. — Röntgen. — Prometne zveze zelo ugodne. — Na železnici posebni popusti.

Razpošiljanje mineralne vode.

Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča.

